

1. Hensikt og omfang

Hensikt med denne instruks er å sikre styring mot følgende mål:

- potensielle konflikter mellom ugrasssprøyting og naturmangfold skal følges opp og kontinuerlig utbedres i tråd med målsetning i Nasjonal transportplan.
- redusert bruk av plantevernmidler

Instruksen gjelder alle personer som benytter plantevernmidler på Bane NORs vegne.

Instruksen er supplement til Teknisk regelverk Overbygning 532 Vedlikehold kap.6 Vegetasjonskontroll i ballast og Teknisk regelverk Underbygning 522 Vedlikehold kap.9 Vegetasjonskontroll i sideterreng.

2. Ansvar og myndighet

- Linjeleder/prosjektleder er ansvarlig for tiltaket hhv. for «sprøyting i egen regi» og sprøyting gjennomført av leverandør som del av oppdrag/prosjekt.
- Sprøyteansvarlig skal påse at krav ivaretas.
- Bane NOR er som oppdragsgiver alltid ansvarlig for resultater og ev. skadevirkninger av sprøyting.
- Ansvarsforhold mellom Bane NOR og leverandør reguleres gjennom kontrakt.

3. Definisjoner

Yrkespreparater: preparater som er beregnet for yrkesbrukere, og som det kreves autorisasjonsbevis for å kjøpe og bruke.

Drikkevannsbasseng: et basseng for oppbevaring av drikkevann etter at råvannet er behandlet og desinfisert (også kalt høydebasseng).

Overflatevann: kystvann, brakkvann og ferskvann, unntatt grunnvann.

Integrert plantevern: overveielse og bruk av alle tilgjengelige teknikker og metoder som lar seg forene for å forhindre skadegjørere fra å utvikle seg, og som holder bruken av plantevernmidler og andre former for inngrep på et økonomisk og økologisk forsvarlig nivå, samtidig som risikoen for menneskers helse og for miljøet reduseres eller minimaliseres.

Sprøyteansvarlig er den som utfører tiltaket/sprøytingen, som har egne godkjenninger og som skal sikre at krav følges. Denne kan være ansatt i Bane NOR eller være leverandør i kontraktsforhold.

4. Beskrivelse

Håndtering og bruk av plantevernmidler (sprøyting) skal være i samsvar med forskrift om plantevernmidler og Bane NORs generelle krav til anskaffelse og håndtering av farlige kjemikalier og avfall.

Dersom sprøyting skjer av leverandør skal denne instruks innarbeides som del av kontrakt.

4.1. Planlegging

Kun yrkespreparater skal brukes.

Sprøyteansvarlig skal, i tillegg til å inneha lovpålagt autorisasjon m.v., ha gjennomgått intern opplæring bl.a. i bruk av Bane NORs biomangfoldlister og bruk av Webkart som del av dokumentasjon.

Leverandør som utfører vegetasjonskontroll kan kjøpe inn plantevernmidler på vegne av Bane NOR dersom dette framgår i kontrakt.

Unødvendig lagring bør unngås.

Før sprøyting i sideterreng skal alternative skjøtselsmetoder vurderes.

Det skal prioriteres utstyr som registrerer vegetasjon slik at sprøytingen blir mest mulig behovs- og målrettet. Dette gjør at bruken av plantevernmidler reduseres.

Områder som midlertidig ikke skal behandles:

- *Planlagte ombyggningsstrekninger skal ikke behandles med plantevernmidler samme år som ombygging skal utføres. Det er derimot viktig at strekningene blir behandlet året etter, da ombygging medfører omveltning av jorden, noe som bidrar til bedre vekstforhold.*
- *Nytt spor kan normalt stå ubehandlet i inntil 6 år. Det skal likevel observeres nøye om det er behov for behandling av ballastskulder og kant før den tid.*

4.2. Gjennomføring

Den som bruker plantevernmidler er til en hver tid ansvarlig for å kjenne til status og evt. endringer når det gjelder godkjenning, merking og bruksrestriksjoner av plantevernmidlene.

Funksjonstesting av spredeutstyr skal skje hvert år. Bane NOR skal ha kopi av protokoll for funksjonstest

Håndsprøyte/ryggståkesprøyte/traktormontert ståkesprøyte må være i slik stand at det gir riktig spredning av plantevernmiddel.

Ved vegetasjonskontroll i sideterreng skal det tas hensyn til at spredning av plantevernmidler i kantsoner og på åkerholmer er forbudt. Forbudet omfatter ikke direkte stubbebehandling.

Plantevernmidler skal ikke benyttes:

- *Nærmere enn 3 meter fra overflatevann*
- *Nærmere enn 50 meter fra drikkevannsbasseng*
- *Ved overhengende fare for avdrift av sprøytetåke til nabo*
- *I sideterreng i/ved verneområder*
- *I sideterreng i/ved utvalgte naturtyper*
- *I sideterreng i/ved steder med prioriterte arter*

Banevise oversikter over slike arealer, som ikke skal behandles med plantevernmidler, skal utarbeides og legges inn i Banedata. Ved sprøyting i og ved spor skal det foreligge slik beskrivelse og tas hensyn til denne.

Plantevernmiddel skal kun brukes i henhold til de bruksbetingelser som er oppgitt på godkjent etikett.

4.3. Journalføring

Sprøyteansvarlig skal føre sprøytejournal, som skal leveres prosjektleder.

Sprøytejournal skal minimum inneholde opplysninger om hvor det sprøytes kommune og fra til km (angis med 1 desimal bak komma), type middel, dosering (oppgis i liter konsentrat pr. daa eller liter konsentrat pr. totalareal) værforhold og tidspunkt for sprøyting.

Mal for sprøytejournal innarbeides i kontrakt.

Det skal føres journal over hvilke tiltak som er gjort for å redusere risikoen for forurensing av vann.

Det skal føres journal over hvilke vurderinger som er gjort vedrørende integrert plantevern, eventuelle prinsipper som er anvendt og en begrunnelse for valgene som er tatt.

5. Oppfølging

Sprøyterutiner skal følges opp/kontrolleres internt gjennom prosjektmøter og vernerunder (der sprøyteansvarlig deltar). For mindre, lokal tiltak («sprøyting i egen regi») er lovpålagt dokumentasjon tilstrekkelig.

Videre gjennomfører Bane NOR interne stikkontroller og revisjoner etter behov.

Linje-/prosjektleder skal utføre sluttkontroll (stikkprøve) av sprøytingen, 2-3 uker etter at sprøyting er utført. Utførende part skal delta på sluttkontrollen. Sluttkontrollen skal være en del av grunnlaget for å godkjenne sprøytingen.

Sluttkontroll av stubbebehandlingen gjøres innen utgangen av august i neste vekstsesong.

6. Dokumentasjon og arkivering

Dokumentasjon vedrørende autorisasjonsbevis og intern opplæring for egne ansatte skal arkiveres sammen med personalinformasjon i Agresso. For oppdrag/prosjekter skal dokumentasjon av dette framgå av kvalitetsplan.

All øvrig dokumentasjon, slik som sprøytejournaler og rapporter, skal arkiveres i Saksrom.

7. Rapportering

Linjeleder/prosjektleder skal årlig rapportere følgende til bruk i Bane NORs miljørapport:

- Forbruk siste år: mengde, type
- Status i arbeidet med å redusere konfliktpotensial med sprøyting og naturmangfold og vann, der dette er identifisert

8. Referanser

- Forskrift om plantevernmidler
- Produktkontrollforskriften § 3 (aktsomhetsplikt og substitusjonsplikt)
- Naturmangfoldloven med tilhørende forskrifter
- Teknisk regelverk Overbygning 532 Vedlikehold kap.6 Vegetasjonskontroll i ballast
- Teknisk regelverk Underbygning 522 Vedlikehold kap.9 Vegetasjonskontroll i sideterreng.
- Instruks for anskaffelse, bruk og avhending av kjemiske produkter (STY-601734)

9. Vedlegg

[Brosjyre Sikker praksis - sikrere beskyttelse av vannet](#)

Revisjonsoversikt

Rev nr	Dato	Hovedendring
001	08.06.2016	Korrigerer av dok-ansvarlig, ingen innholdsmessige endringer.
002	21.06.2017	Oppdatert til Bane NOR mal.